

Primul Crăciun în Bărăgan: țărani din Ciuchici la Olaru. Printre ei familia lui Ion Jurcă și în stînga, cu torogaata în mână, Gheorghe Boțoc. (1951)

BOȚOC GHEORGHE, născut în 7 iulie 1928, la Oravița, deportat cu soția, **BOȚOC MĂRIOARA**, născută în 5 noiembrie 1932, la Petrilova, și fiica **DOINA**. Deportați din Ciuchici (jud. Caraș-Severin) în Olaru (Rosești Noi). Înregistrați în 8 octombrie 1992, Oravița.

B.M.: Am plecat pe Bărăgan atunci cu fetița mică, nu avea nici doi am împliniți. Și când or venit dimineața atuncea să ne spună că trebuie în timp de două ore să părăsim locuința, că o dormit, fata, și s-o speriat și de cum s-o speriat atuncea, tot timpul a tot tipat, a tot plâns. Că s-o speriat de atâtă lume, de atâtă, cum or sculat-o. Și-atuncea ne-am apucat, plângând și necăjindu-ne, ne-am apucat și-am adunat ce-am putut de prin casă. Să punem, într-o căruță, o casă?!

Cam puțin am putut să luăm. Și-apăi atunci, când am plecat, după ce-am ieșit în stradă, ne-o mai dat o căruță, ne-o mai trimis de la sfat mai o căruță, să punem câte ceva în ea. Și-am pus hainele, le-am legat într-o poneavă, le-am aruncat acolo și le-am aruncat în căruță toate grămadă. Și-am ieșit în stradă și-am stat până după-masă, când am plecat la gară, la Răcăjdia. Ș-acolo am stat de luni și până joi, în gară, în izlaz, acolo. Și fata mea tot tipa, Doina, tot tipa și spunea că s-o duc acasă, la casa ei care or luat-o chitanele, că ea nu avea nici doi ani, era micuță. Și plângea zi și noapte. Când am ajuns să plecăm joi, cu vagonul, o-nceput să facă febră, că n-am avut nici mâncare,

nici condiții pentru ea, că n-o dormit toată noaptea. și-atucea, pă drum, când am ajuns acolo, ne-or pus la Chitila să așteptăm. Șase ore am așteptat, n-am știut unde ne duc, nimic nu ne-a spus. Eram necăjiți, că n-am știut unde plecăm, unde ne duce, tot ne era frică că ne duc să ne omoare, undeva. Când am ajuns acolo, ne-or așteptat niște mașini și căruțe, de prin satele vechi și ne-or dus, în câmpul liber. Ne-or arătat un par, că de la un par până la altu-i locul nostru de casă, erau semnele făcute acolo, masurătorile făcute și ne-or aruncat hainele și ce-am avut, lucrurile, în câmp acolo, Și-o plecat toată lumea și noi am rămas plângând acolo, în câmpul liber. Și la un timp, nu era apă, numai o fântână acolo, la un capăt de sat și una la altul, unde o fost apă bună. În rest noi am făcut, ne-am asociat tot câte două familii și am făcut ca să ne facem casă, fântână. Da n-am putut s-o bem, c-o fost apa sărată și amară. Era apă sălcie, numa pentru casă, pentru spălat, aşa. Și acolo ne duceam și stăteam la apă cu rândul, la rând. Stăteam ore-n sir ca să luăm și, când am luat, o jumătate era nămol și jumătate se-alegea apă, acasă.

Mama soacră o pus pe dulap și pe un par de la pat, i-o legat și i-o făcut un pic de umbră că era soarele atâtă de tare și i-o făcut un pic de umbră lu fetiță să doarmă, că avea și febră. Or venit după aia de la Sanepid cu medicamente să ne dea, i-o dat și lu fetiță ca să îi scadă febra, că noi n-am avut nimică atunci când ne-am dus, nici pastile, nici nimic pentru noi ca să luăm. Și-atunci, ne-or dat și pentru noi pentru Tânărari, ca erau atâtia Tânărari! Noi n-am fost obișnuiti cu Tânărarii de-aicea, ne-or dat pentru malarie, pentru febră tifoidă, ne-or dat pastile. Mama soacră zicea că din cauza pastilelor s-o-mbolnăvit.

Și-atuncea, eu am mai avut și pe-a doua fată, mică, și numa bărbatu-meu singur o lucrat și noi am fost toți pe mâncare. Și am avut și cal și vacă, la care trebuia să cumpărăm mâncare și unu singur lucru. Vă puteți da seama cât de greu am dus-o!

Când s-o născut fetița mică, a doua, Nuță, care o știi, în '52 în Bărăgan, acolo-n frig și-n mizerie, săracă, nu aveam nici ce să-i dăm să mânce. O lăsam pe o pătură jos, mă duceam să aduc, să adun tulei de ăia de prin grâu ca să fac mâncare. Că vine bărbatu-meu de la lucru și să fac mâncare. Am adus tulei și să fac focu, să fac mâncare cu ei și rupeam verjii de-alea, lobodă sălbatecă și știr, ce n-am mâncat acasă, ca să fac mâncare, acolo. Și până eu am adunat una și alta, ea o stat singură și o șipat săracă, acasă. Și ne-o fost frig iarna, o fost atâtă de frig și-atât de ger că n-am avut foc cu ce să facem. După aia ne-am adus un moldovean și ne-o făcut un cupitor din pământ și m-am dus cu bărbatu meu și am adunat vălătuci, ciulinii Bărăganului, din ăia. Am adus ciulini din ăia și băgam pe ușă, prin bucătarie și făceam un pic de căldură, c-o fost mică fetiță. Am născut-o acasă, acolo am născut. O venit o soră și atâtă o plouat, o nins în noaptea aia, s-o născut în 4 aprilie, da atâtă o plouat și-o nins, și atât o vreme de rea o fost, o bătut și vântu și... când s-o născut ea.

Și ce să facem?! Uite-ășa am dus-o, am plâns zi la zi, cât am stat cinci ani în Bărăgan, acolo, n-o existat zi să nu plângem. Și mai de multe ori, nu numa o dată pe zi am plâns. Da ce să facem?! Am avut zile și-am trăit, și din nou iar înapoi. Da, vedeti, cu urmări, cu dureri, cu reumatism, că o trebuit să facem casă. N-am avut cine s-o lucreze, nici la casă. Tot eu și bărbatu-meu, noi doi am lucrat. Am făcut pâna la jumătate, ne-am asociat și-am făcut-o din pământ bătut. De la jumătate am făcut niște chirpici mari și-am zidit-o. Erau mai mari, aveau o jumătate de metru de lungi și cam 30 de cm lați, și groși, aşa spornici. Așa ne-or arătat din satele vechi. Și-am făcut forme, și-am făcut după aia și noi. Au făcut groape adânci, ca fântânile erau, de-am scos pământ galben. Și apoi cu pământ galben și cu bălegar de cal am spoit, am spoit cu mâna, nu cu var și cu de-astea, am spoit perejii după-aceea.

În ziua de vinerea mare, în 14 octombrie, am intrat prima zi în casă. Da n-am avut geamuri și n-am avut uși. Am pus ponevi, cum se pune la noi, din astea, am pus în geam și în ușă. Veneau căinii, că prima oară am avut bordei și, cum am avut de-acasă mâncare, slănină și brânză, butoaie cu brânză, ce-am luat de acasă, mâncare, ce-am putut pune așa cu noi. Veneau căinii de pe satele vechi și toată noaptea aveam de lucru cu ei, că să ne mânânce mâncarea. Toată noaptea a trebuit să avem grija de ei. Am făcut bordei cu grâu acoperiș; pe dinăuntru am pus niște ponevi, iară ca să nu ne cadă tepi din alea în ochi și când o plouat, stăteam deasupra fetei; o dormit cu umbrela, ca să nu ploaie pe ea s-o trezească. Ce să vă spun, or fost niște momente atât de grele și niște lucruri ce nu-ti poți închipui! Atât de greu o fost pentru noi atunci!

Atuncea, în primul an, n-o bătuț crivățu pâna-n primavară; viscol n-o fost. C-acolo, când începe viscolu, nu poți să ieși din casă. Dacă am văzut că flueră pe sus prima dată când o venit, lumea fugea să-și aducă ce-i trebuie în casă, că nu mai poate să iasă după-aceea. Care-or fost mai tineri și mai cu viață or mai putut să iasă. Și la noi, cum au fost puse casele, n-or făcut nămeți chiar pe ușă, pe casă, or fost pe lângă casă. Erau munți! Atât de mari or fost! La noi o fost între noi și între vecini ca un munte de zăpadă. După aceea, la alții erau făcuți peste casa, 3 m o fost nămetele peste casă. Și s-o urcat căinele sus și-o urlat pe casă deasupra. Noi am crezut că-s morți acumă toți, că n-or mai putut să mai iasă. Da pe când s-o tras viscolu, s-o mai oprit, s-o dus bărbatu-meu și cu mai mulți vecini de pe-aicea care-or putut, s-or dus și-or făcut cu cazmalele.

B.G.: Două zile am lucrat. Atâtă-i de bătuta, de presată, ca piatra. Or spart zidul din cameră până-n grajd cu toporu, or făcut gâură și-or dat fruzele din strujac lunal, să le manânce, că n-or mai avut ce să-i dea de mâncare lunal. Și-atunci or luat o margine de la pat și-o pus-o-n cap, să nu pice grajdul pe lunal, ca să fie mai rezistent, că zapada era mare de 3 m. Și atuncea, când s-o oprit, ne-am dus la ăștia care or fost nămeți, așa nămeți mari. Care n-or fost zăpeziți pe toți i-o trimes; s-or dus oamenii de bunăvoie să-i descoperim, să-i aflăm.

Ei când stăteali acolo înăuntru nici apă n-or putut să-și aducă. Or deschis geamu, or luat zapadă, or topit zăpăda și-or folosit ca apă, or băut și-or mai făcut un pic de mâncare. Dar stăteau în pat și plângneau că n-or avut foc, n-or avut foc, n-or avut nimic. Ne spunea asta, tata lu unchiu Nelu, că el o fost prizonier în Rusia și ei acolo, unde-or fost în lagărul lor, or avut termometru la geam, la 30° în sus n-or mai ieșit la lucru. Dar și după 30° în sus cât or fost, c-or aruncat apa-n sus și-o venit ghiață înapoi, or putut să reziste afară, dar aicea, acolo, când o-nceput Crivățu n-or căpătat aer, n-ai mai putut să respiri, nu s-o văzut nimic. Trei, șase zile. Da ei spuneau să nu ne prindă Crivățu pe-afară, că la ei, cum spun ei, târla de oi toată o dus-o și-o înecat-o-n Borcea, n-o mai putut s-o opreasă nimeni. Noi am fost aproape la vreo 7 km de Borcea, la Rosești Noi. Că ne duceam cu căruța, lucrăm acolo-n baltă, unde aveau ei teren. Am lucrat în agricultură, am cărat și la orz cu sacu. Am fost la grâu. Ne-o forțat o dată să ne ducem la balotat la paie, că s-o anunțat că inundăza balta aia. Și noi am fost la secție, am lucrat și aveam cartele pentru copil. Dacă nu ne duceam la balotat la paie nu ne mai da cartela. Așa era, cartela de alimente și de haine. Și ne-am dus acolo, 12 persoane am fost, care-am fost șefi de echipă pe la ferma de bumbac. Când, noaptea, s-o umflat Crivățu, o-nceput să bată Crivățu. Noi ne-am speriat acolo; acolo n-aveam mâncare, n-aveam lemne, am fost în niște barăci. Haida, am plecat, să venim până la secție, că era o baracă într-o pădurice de salcă din asta.

Ne-am dus pâna la secție, ăia mai aveau pe-acolo ceva pâine, conserve, dar aveam un km de mers de la secția aia până la Borcea, să trecern Borcea, să ajungem la secția unde o fost centru la fermă. Și acolo ne-or spus oamenii să nu plecăm. Noi

totuși am reușit, era zăpada până-n genunchi de mare. Și vântu cum ne-o bătut noi aveam 1 km de mers, linie dreaptă, da vântu ne-a bătut în față și noi am deviat de la mers tot în față, am rătăcit și ne-am dus, n-am mai știut unde ni-s. Numa alb înaintea ochilor și atunci am aflat un stâlp din aștea de la vapoare. Și unul dintre noi o cunoscut. Zice: „Mai avem să mergem vreo 200 de m, până dăm de apă, să trezem.” Când am mers și-am dat de locu unde-or cunoscut ei, am început să trezem. Noi am mers pe zapada vreo 200 de metri și când am mers pe zapada o dată ne-o apărut apa așa lucioasă. Și ăia: „O!, zice, noi ni-s pe Borcea, da ni-s numă 8 m de la zapadă. O dată se scufundă aștea.” Erau sperioși ca noi. Și unul dintre noi, care-o fost de prin Severin – și ei or fost cu noi –: „eu, zice, chiar să mor, eu m-arunc și trec înnot”. Și el când s-o repezit o fost ghiată. Atâtă o lucit ghiata. Noi am crezut că-i apă și cu vântu ăla... „Măi, zice, fraților, haideti, c-aicea-i ghiată!” Am trecut ghiata aia și atunci am mai avut vreo 200 m pâna-n fermă. Acolo când ne-am dus, ne-or văzut, or zis ăia: „Măi, cum ați venit voi?” „Uite!” „De ce n-ați stat, că noi am trimes un călăret cu calu să v-aducă mâncare.” „N-o ajuns nimeni la noi, noi n-am avut ce să mai mâncăm.” Imediat ne-or luat: „Căti ați fost?” „Păi, uite-am fost 12!” Ne-or numărat să vadă. Aveam un neamă de la Tirol care i-o degerat deja urechea, cum o bătut, numa zapada de-aia o bătut în ureche, i-o și picat lu ăsta urechea. Atunci ne-or băgat acolo la ei într-un dormitor, imediat, care-or fost tractoriști, ne-or făcut locuri lângă cuptoare, lângă sobi, la căldură, și-or vin înșefu de fermă, niște ingineri din ăia, ne-or adus mâncare să ne dezghetăm, că noi deja eram... și hainele erau bătute de zapada, erau înghețate... și ne-or tinut pâna dimineață acolo, și dimineață noroc că s-o oprit vântu, și-atuncea ne-am dus pâna acasă. Da ei ne spăimântau așa, că puteam să murim toți! Că, zice, la câteva minute înainte de-a veni noi, or fost, zice, câțiva lupi de ăia de-a lor, de ăia... „Las' că ăia nu ne mâncau pe noi!” „Ba, zice, acumă atacau, zice, în iarnă... aștea-s de-i răi.”

După aia, când s-o făcut timpu frumos, dimineață, am venit acasă. Când le-am spus lor cum am dus-o, cum am trecut: „Da cine v-o pus să plecaj?” Da numa mă uitam la un neamă, într-o cutie de crema de pantofi avea un turără; el tot punea, scotea troaca aia de-aicea, zice: „Pun pe pâine, mai am patru zile să mănană!” Că numă puțin punea, mâncă două trei bucături și gata, iar închidea troaca la loc și eu mai am, zice. Avea, avea cătă pâine, de-acasă. Noi numă urmăream. Restul, care nu prea aveam, n-aveam nici cu ce să facem focu acolo.

După aia, când am venit acasă, ne tot întâlneam noi și cu care-am fost. Aveam unu de la Potoc care-o fost cu noi, care povestea, unu Nanu, ai văzut, zice, cum am scăpat atuncea? Era grozav de ... da ne-o forțat să ne ducem! ...

Da în primu an o fost mai greu pentru noi, că ne mâna la lucru și nu era organizat, nu era mai nimic. Ne duceam și noi să luăm salariu, mai trebuia să dăm. Mai scumpă era mâncarea decât am câștigat.

B.M.: Momente grele... și pentru noi care n-am fost obisnuiți cu mediu de-acolo... și cu mediu de-acolo și cu toate. Mâncare, da, n-am avut mâncare. Noi am fost obisnuiți în Banat altfel, am mâncat mai bine. Ei mâncau pe-acolo cu ciorbe, mâncăruri mai slabe, nu așa consistente cum am mâncat noi acasă. Ei or mâncat cu un pic de lapte, cu brânza vara, cu asta or dus-o. Erau și tare jegăriți, slabii așa și înapoiați. De prin satele vechi de-acolo, erau mult mai înapoiați.

B.G.: Nu știau să-si taiie porcu! **B.M.:** Nică să-si taiie porcu, nici să-si gătească mâncare. Când or văzut la noi, tot spuneau: „Cum faceți voi așa mâncare, că noi nu știm, noi n-am mâncat așa mâncare”. După aia s-or mai obișnuit, veneau pe la noi, fiecare și-or găsit așa căte vreun prieten și veneau, s-or mai obișnuit după noi să mai facă.

B.M.: Acolo n-or fost lemn! Erau vălătuci, după aia ciulini din ăia, îi făceam mototol și-i băgam în spoiert în ajutor, să gătesc, să fac mâncare. Și ăia când i-am pus o dată-n foc or părât și s-or aprins și imediat or și trecut! Tot timpul o trebuit să stau tot la ușa cuptorului ca să bag în el ca să fiarbă o oală cu mâncare... și fata era mică. Nuță... și am pus-o-ntr-un taburet, l-am pus cu picioarele-n sus și-am pus-o aproape de mine, ca să nu plâlgă, să stau și să mai vorbesc cu și să se uite la foc... și tot rupând eu ciulinii ăia – c-aveau niște spini aşa de țepoși și toate mânile mi-erau înțepate – sare un spin fără să obser și i-o dat în ochi lu fată și n-am știut. Și ea tot s-o freca la ochi și n-am știut ce are... pâna când, la un moment dat, am văzut lângă pupila ochiului, am văzut că o-nceput să-i albească, să-i puroieze. Când m-am dus la doctor, doctoru imediat m-o trimis la Călărași – am stat acolo o săptămână cu ea, de i-or scos cu penseta, că era să ajungă la lumina ochiului și să ramână oarbă.

Am avut un medic, tot deportat o fost, din zona Timișorii. Cașu și nu mai stiu, Gheorghe parcă. Și primar, secretar, tot deportațior fost și ăi de la cooperativă, gestionar, tot din deportați. Erau acolo din Mehedinti, or fost și din zona Timișorii și de la Tirol am avut, de pe la Uivar, nemți or fost și de pe la Iecea, Iecea Mică, moașa asta cu care am născut era de la Iecea. De la Sânmartin am avut, or sărbi, muzicanți or fost de la Sânmartin. Or fost mai mulți, din multe părți or fost. Din Severin nu-mi ainintesc din ce comună or fost. Era unu Tulbă Florică, două-trei familii or fost. Tărani, da. De-aicea (*din Oravița - n.n.*) am avut pe profesorul Raia, doctorul Batchi. Din motive politice, pe Raia din motive politice, da pe Batchi, nu știu de ce. El o avut prăvălie mai înainte mult, și pe unu Cinca, avocat, l-or dus, el o fost din Grădinari de loc.

Din Ciuchici 17 familii or luat, dar unu o fost basarabean și când ne-o dus pe noi l-or luat și pe el, l-or dus. N-am știut nimic. Numa am văzut multă armată și vagoane goale, de-am gândit că se întâmpla ceva, da n-am știut ce.

Dimineață la ora 4 se scotea vacile, am crezut că de aia bat. Noi n-am avut vacă la rând acolo, am ținut-o acasă. Și mama soacrä o deschis și atunci ei or dat buzna în casă, în mână cu o carte, un decret, spunea că legea, un articol, o lege și spunea că-n două ore să vă pregătiți tot, căt vă-ncape într-un vagon. Nu ne-or dat voie să vină neamuri, vecinii să ne-ajute nimic, nimic.

B.G.: La unele familii or fost mai buni militarii. Aveam și niște porci, atuncea, vreo 7-8 porci, am deschis o poartă la capătu grădinii și să iasă porcii, s-or dus afară...

Ne-o dat unu cu căruța și ăla ne-o pus cuptorul. Abia când am plecat l-o lăsat pe frate-meu să vină. Numa pentru pământ... Am avut 23 de ha. N-am avut cazan, n-am avut batoză, numă că ne-o pus chiaburi, c-am exploatat, că am lucrat cu muncitori, cine a făcut liste astea, ei, care-or fost la Sfat, care-or vrut el. Îi știu, unu Ceaua, ăla o fost primar, primaru și astia care-or fost de la partid. Tărani, da ... or avut și ei proprietatea lor, c-o fost unu care-o avut batoză, cazan și nu l-o luat și-o luat cred că pe altcineva în locul lui... ăla o exploataj cu batoza, cu cazanu, o făcut transporturi de vinuri de la Steier, pe la Anina, da ăla o scăpat, era prieten c-un secretar de partid și atunci pe ăla nu l-or luat.

Unul mai trăiește. Da, dar or murit în condiții rele. Unu fără picior o murit, care era primar atuncea, unu iar o murit aşaizar. O luat de la un vecin al nostru piatra când am plecat noi și și-o făcut casă și acum mi-o spus cineva, când o fost la înmormântare la el, că atât că o luat de la ăla, mai mult nu și-o mai făcut nimica. Mai trăiește unu Costa Mafă. Nu se uită nimeni... Nu-i dă nimeni nici o atenție... Niciodată copiii lui nu-l primesc. Chiar ieri am auzit că l-or scos afară din casă mobila și ce-o avut. O fost cam puturos. O fost mai sărac, de aia și s-o înscrise el la colectiv. **B.M.:** Toți care-or fost, or fost de-ăi puturoși, care n-or vrut să lucreze și-or fost săraci, și-

atuncea s-or înscris la partid, or crezut că le face, că atunci cu ăia or dat înainte. **B.G.:** Da nu le-o mers bine la nicicare... **B.M.:** Nu, că nu le-o ajutat Dumnezeu.

B.G.: Când am venit înapoi, am aflat tot spart. La noi or stat niște țigani în casă, care-or lucrat pe la gostat. Și când ne-o adus înapoi, am stat vreo săptămână la un frate al meu pâna ne-or pus geamuri, la uși, ne-or văruit, n-am avut balamale, broaștele la uși, țiganii or făcut focu pe podele. O trebuit să desfacem toate scândurile, să le-ntoarcem pe partea ailaltă, să rad maltăru de pră pereți.

Ce-o fost, ce-o fost, casa plină de fum! Țiganii or făcut numă fum acolo, or făcut un dezastru!

Când am venit noi acasă, când ne-o anunțat, în Bărăgan, noi am lucrat la o fabrică de egrénat bumbac. Amândoi am lucrat, mai tirziu. Ne duceam luna și veneam sămbăta, la Modelu, aproape de Călărași. Și noi am auzit de ceva comisii atuncea, că-s comisii pe la Vasilescu Vasia, era un sat. Și, zice, le cam dă drumu la toată lumea, pre capete le dă drumu. Și atunci, într-o dimineață, or venit niște oameni din Ciuchici la Călărași și or spus că o trimes mamă-ta că vi-s chemați la comisie. Noi am și plecat dimineață. Ne-am dus la comisie, comisia, acolo la miliție, ne-o spus uite, mă copii, vi-s liberi, unde vreți să vă duceți, să vă stabiliți. Noi am avut o hârtie cu domiciliu obligator, aia o fost buletinu nostru. Ne-o ridicat aia și ne-or dat alta. Și atuncea imediat ne-am dus acasă și eu mai cu un ortac al meu, de la Ciuchici, Neamțu, am zis, noi plecăm! Da deja o-nceput să ningă, o-nceput să ningă, o fost în ianuarie. Era Lalu astă: „Unde plecați voi cu copii mici, cu fete mici pe vremea asta? Nu plecăm noi care n-avem copii mici”. „- Noi plecăm!” „Păi cum aşa?” „- Uite-aşa.” M-am dus cu ăla. Hai, că mergem la Călărași, să vorbim de wagon la șefu de gară. M-am dus la șefu de gară. I-am spus: „Uitați, că noi care de unde suntem.” Ăla o zis: „- Da când vreți să plecați? Când veniți cu bagajul aici vi dau wagon”. Ne-am dus la IRTA. Pe-atuncea luase ființă IRTA. Ne-am dus la IRTA și am aflat două domnișoare acolo: „- Uitați, am vrea să aducem niște mobilă, niște bagaje”. „O, v-o dat drumu-acas! Da, avem niște mașini. Câte vă trebuie?” - Două mașini” „Când?” „Mâine”, zic. „- La ce ora?” „- Pe la 7 să fie la noi”, „ Lăsați aici 50 de lei – atât am plătit atunci. Și dimineața la 7 îs mașinile la...” Le-am dat adresa, unde. Am așteptat, dimineața or venit mașinile. „Dac-o fi să fie staționare mai mult de trei care, trial plătiți 50 de lei, dacă tin, nu mai plătiți.” Și or venit mașinile. Când or văzut ăștia lu Lalu: „Mă, zice, cum ați aranjat voi? Și noi mergem!” „- Haideți, mergeți cu noi!” Și-atunci ne-am dus la șefu de gară i-am spus, gata, o zis, mai două vagoane! Atunci ne-o mai dat șefu de gară, că nu ne-ncăpea tot. Mai aveam și niște cucuruz, porumb de ăsta. Vă mai dau un wagon deschis, că ăstai-i mai ieftin, zice. Acolo am pus căruțe, ce nu era pericol de ploaie am pus. În wagonu nostru ne-am instalat și-un cuptori. Prin toate gările cheferiștii când vedea: „Ăștia din Bărăgan vin!” Veneau, ne-aruncau lemne, cărbuui, să băgăm pe-ocolo în cuptori, că ședeam mai mult prin gări. O săptămâna am făcut!

Fetele or venit cu nevestă-mea cu trenu și noi am rămas ne spuneau ăia cheferiștii că n-o să puteți să-ajungeți, că s-or făcut înzăpeziri, către Banat. Pâna-am ajuns la Caransebeș; la Caransebeș au dat telefon dacă deschisă linia pâna la Oravița? O fost deschisă. Am ajuns sara. Aicea dimineața, mâine zi, iar ne-o dat trenu și am ajuns la Răcăjdie. Am încuiat wagonu și ne-am dus la Ciuchici! Dimineața o fost zăpada de-un metru de mare! Gândeam că acolo rămâne tot bagajul, la Răcăjdie, nu-l mai aducem! Satu tot dimineața o plecat prin zăpada astă mare, toate căruțele căte-or fost în sat. Pân' la amiaz, tot ne-or adus! Veneau de 2-3 ori, alții făceau curse. Ne-or ajutat! Tot satu o ieșit. Când am venit ne-or ieșit cu fanfara înainte. Când am ajuns în gară și am venit în sat, și ăștia or auzit că, colegu ăsta cu care-am fost, ăsta neamțu, o fost la fanfară înainte, Nistor fi e numele. Ne-or ieșit cu fanfara înainte. Atuncea

aveam un primar de la Macoviște, ne-o chemat la Sfat: „De ce-ați ieșit cu fanfara?” „Cum să nu ieşim? Colegi noștri, de ce să nu ieşim?” „A, că vă dau amendă!” „N-ai cum să ne dai! Noi cu fanfara ne ducem unde vrem noi”. Și atunci n-o mai avut ăla ce să zică... s-o luat tot satu de el. Ne-or omenit ăia cu căruțele, ne-or ajutat și pe-acasă neamurile.

B.M.: Or pus geamuri, când am venit atunci, din bucăți de sticlă, de pe la ei. O fost grozav, că noi de rău ăla am și vândut casa. Noi am avut trei porți. Ei n-or închis porțile, să le deschidă când or venit cu căruțele. Numa cu ruda or dat și aşa or zdumpărît, or mers toată noaptea, spuneau vecinii. Când o bătut vântu, aşa or făcut zgromot toată noaptea, n-or putut să doarmă. Și-or distrus rău, tot or distrus. C-or fost sus niște șiupe cu grinzi, puse una lângă alta, toate le-or scos. Șiupi, unde am avut butoaie și de astea, o sură, aşa mai mare, unde-am avut butoaie cu vin, că am avut vie și-or fost butoaie mari.

Când am venit înapoi n-am mai găsit nimic, nimic. Tot or luat, tot or distrus, or darămat. Pereții erau distrui. Nici generații, de generații dac-ar fi stat n-ar fi fost aşa distrus. Ne-am apucat de lucru. Tot am cumpărat. Țigla pe casă o trebuit să o schimbăm, or fost tavanele căzute; o fost dezastru peste tot. Am măltărit din nou camerele, le-am tencuit, c-o fost numă fum, de ăla. Or fost și căzute și rupte, bușite, toți pereții bușiți. Am schimbat geamurile. Am făcut tot ca de început... Da, când am auzit acolo că ne dă drumu, n-am mai stat! Măcar numă pereții! C-am știut, ne-or scris de acasă că-i distrus rău... Nu la toată lumea o fost aşa, da la noi distruse rău. Și-am spus, numă pereții sa fie! Cum am făcut aicea casa din nou, aşa o refacem și-acolo, numă să fie pereții ridicati, să nu fie căzuți. și-asa o și fost!

B.C.: Noi am avut și fermă rea, că la noi o fost numă bumbac. Și-acolo nu era aşa de plătită. Că acolo la agricultură, la curcuruz de astea, or mai dat la cal, o mai fost și lucernă, or mai putut să se descurce, mai grâu or căpătat care de or lucrat. Ne duceam cu căruța pâna la București după făină. Ca n-aveam voie să părăsim, decât 17 km. Da ne-a dat de la Sfat de la noi, de-acolo, ne-o dat o adeverință, că ne ducem după aprovisionare. M-am dus cu căruța, 6 zile ană făcut, 3 dus pâna la București și 3 întors. La noi era 100 de lei metru de porumb, 15 kile, dubla, cum spun ei, și acolo am luat cu 23 de lei, era convenabil. Făina albă acolo era cu 3 lei, la noi era cu 10 lei. Făină albă. Atuncea încă nu era colectivizarea făcută, și niște cai aşa de faini la ăia la piață, acolo, la piața Obor. Am fost la Slobozia, tot cu căruța, tot după aprovisionare, am fost la Urziceni. Am nimerit noi și un an prost la ei, acolo, atuncea. În anu care ne-am dus, nici ei nu or avut ce să mănânce, o fost secată mare. Și ei or dus-o greu, că ei ne-ntreba pe noi, n-aveam să le vindem porumb, sau făină. O fost destul de rău și la ei. Da după aia și-or mai revenit și or fost ani mai buni. În anu ce-am plecat noi o fost an foarte roditor, la ei acolo, aveau porumb, aveau grâu. Or fost niște proprietari și acolo, familia lui Brătianu, și la Armanu lu Pană mergeam la Salcămi, la 30 km de noi. Era o casă tip vilă, frumoasă făcută, asfaltată aşa, cu caramidă pe jos, cu pomi fumoși, dar era părăsită. Avea pivniță, ocolită toată în salcămi, pentru Crivățu ăsta, să nu bată vântu, și era de câteva hectare terenul ăla acolo, unde era, cu pomi și viță de vie, se mai vedea. O fost frumos! Și de acolo am adus noo salcămi de ne-am făcut bordeiuri. După ce ni i-am adus mai venea și militia să ni-i caute și ni-i confisca. Noi am făcut groapă în pământ, ni-i ascundeam în pământ. **B.M.:** Un dulap am avut cu noi la Bărăgan, l-am pus front la bordei acolo și-or stat hainele noastre ce le-aun luat cu noi. S-o ridicat și furniru ăla de ploaie, că ne-o plouat aici prin gară, la Răcăjdie, când am plecat, s-o pus o ploaie și s-or decolorat, și-or mucegăit, s-or decolorat hainele una de alta. Cum am avut cuverturi de astea, ponevi, s-o decolorat pe albituri, că ele or fost amestecate, puse. Așa am stat de luni pâna joi, cu căruțele ca țiganii cu cortu în

ploaie. Când am ajuns acolo după o săptămână, dunninică am ajuns, or început să se mucegăiască albiturile care le-am avut. Toate erau mâzgâlite, decolorate, culori din ponevele de lână or trecut în astea albe.

B.C.: Ca noi n-am știut unde ne duce, am crezut că-n Rusia. Numa după aia, când am fost acolo, aproape, o spus un militar. Unii își bateau joc de noi. Când vedeam pe lângă linia ferată niște vile, or spus: „Uite-așa vile de astea vă dă vouă”... O, noi bucurosi atuncea.

Când am ajuns acolo la Călărași, am văzut ce-i acolo, numa căruțe din alea, cum erau. Aia erau speriați! Lor nu le-o spus că pe cine cară, le-or spus că coreeni. Oamenii, când or auzit că vorbim românește, or spus: „Voi de unde sunteți?” „Păi noi ni-s din Banat, din Romania!” „- Păi, nu vi-s coreeni?” „- Nu” „- Nouă ne-or spus că coreeni...” „- Păi, cum aşa?” ; Uite-așa ni s-o spus, că avem refugiați coreeni care trebuie să-i debarcăm, să-i lăsăm aicea pă cîmpie”. După aia oamenii s-or lămurit, că or început și ei să-ntrebe: „- Cum, și-ați lăsat tot?” S-or speriat oamenii când or auzit „- Şि-ați lăsat căși? Cum s-o putut, să vă ia?” „- Păi, uite-așa!” Două ore, cât le-am povestit, își făceau și ei cruce și se mirau. Cred că de frica aia s-or înscriș ei la colectiv toți atuncea, să nu-i deporteze.

În fiecare zi venea primarul acolo. Dacă nu mergeam la bumbac nu căptam pâine. Ne amenința. Ne aducea apă cu cisterna. Da nici apă nu ne dădeau dacă nu mergea unu la bumbac. **B.M.:** Eu am și leșinat acolo la apă... la fântână, stând la rând... M-or dus pe brațe, de-acolo. Ne-o adus atunci, cât am stat noi la Răcăjdie, dintr-un plat, cum am avut noi, o gradină, s-o dus cumnatu, fratele lu bărbatu-meu, să ne aducă ceapă, ne-o scos ceapa toată, că era la Rusalii, în 18 iunie și-o fost ceapa un pic mai mare. Și ne-o adus acolo și aia am avut-o tot anu. În primu an ne-am ortăcit și-am luat un sfert de porc, am cumpărat atuncea. Al doilea, am luat jumătate și al treilea am crescut și noi un porc, că n-am avut posibilități, că o trebuia să ne facem casă și o trebuia să platim om care s-o priceput să lege stuful, trestia aia, o trebuia să mai cumpărăm cuie, ei, câte n-or trebuia la casa aia! Ne-or dat numai gradia și bou să aducă stuful din baltă și ușii ne-o dat și geamuri. Două ușii și două geamuri... c-am avut tip de casă: care-or fost pâna la 3 persoane or avut o cameră și-o bucătărie. Care-or fost mai mulți, or avut două camere și două bucătării. O fost și împărțit gata, tărușii aia, o fost măsurat. Or spus să nu-i scoatem, erau aliniate, era făcută cu arhitecti și ingineri. Era destul de mare, că era împrăștiat satul, 800 de familii, și-o avut 2 km satul, 2 km o fost de lung.

Dac-o ploiait acolo, toamna, niciodată nu vine ploaia dreapta de sus, tot așa cu vânt și-o bătut în perete și-o trântit casa. C-o fost fără fundație de pământ. Fundație n-o mai avut, și noi cu tulei am ocolit casa, am legat ca să reziste, să nu bată ploaia. Le-am pus perdea. Or fost cazuri unde-o căzut casa.

Localnicii ne miluaia pe noi, le părea râu de noi când or auzit cum am lăsat tot și am plecat. Și prima oară când ne-am dus ei tot ne-or speriat: „Au, să nu vină viscolu, că voi nu vi-s pregătiți pentru Crivățu când bate și vine zăpada aia, voi nu știți ce-i aicea, dacă n-ați avut vânt din asta. Am avut vânt și noi acolo în Banat, da nu aşa... Ei tot ziceau: „Dumnezeu drăguțu o ținut cu voi că n-o venit viscolu... o fost iarnă bună, și-ați putut să rezistați, că altfel toți mureați.” Că n-am avut nici geamuri, nici ușii pâna târziu, cu ponevile am stat. Era înghețat afară și noi dormeam în bordei. Ei tot ziceau că altădată la noi pe vremea asta era zăpadă și erau viscole. În anu ăla n-a venit până primăvara, prin martie și atunci o ținut numai 3 zile. Da o fost periculos, atunci ne-o speriat.

Cei de acolo veneau și vindeau și carne, tăiau viței de ăştia și pește, miei, veneau cu căruță și întrebau dacă nu vrem carne de mânzat, cum zic ei. Și nici nu era

scumpă la ei.

Ei nu erau aşa ca la noi, să strângă, să aibă de pe-un an pe altul. Ei or avut numai pentru cât le-o trebuit. Ei nu erau obişnuiţi, aşa, cred. Nici n-or avut case mari, unde să ţină, aşa cred. Ei or avut căsuţe mai miciute, ei dormeau pe rogojini, dormeau pe pricuri, de-a latul, pe prici, acolo, toţi, părinti, copii o grămadă, aveau şi câte zece copii, alii, cinci, şase... **B.G.:** Ei erau mai obişnuiţi, că toată lumea se duceau la lucru şi nu veneau până sămbătă acasă, stăteau la câmp. Îşi luau rogojina, ceaună, cum or spus ei, căldarea cu mămăligă, or luat nişte peşte sărat, l-or fierb în apă şi de-aia or mai mâncat ei!...

B.M.: Vaca după cocie legată, după căruţă, cloşca cu pui în căruţă, câinele pe sub căruţă, tot ce era într-o casă or pus în căruţă şi or plecat la câmp, şi s-or dus.

B.G.: Era distanţa mare de la sat, pâna unde aveau ei teren, de 30 km era şi nu le convenea să vină toată sara acasă. Noi am lucrat la ei. Am tăiat la grâu... la particulari... Eu cu nevasta-meă şi mai două familii de la Nicolint. Ne dădeau 100 de kg de grâu pe un pogon de grâu de-a lor, că l-am cosit şi l-am legat. Şi sedeam şi noi acolo-n câmp, noi singuri. Ei numai veneau, ne arătau locul şi ne spuneau adresa, numele... de unde-i cheamă. „Când treier, veniţi după grâu!” şi ne scria omu. Noi am lucrat acolo vreo câteva pogoane de grâu. Ziceau – şi Lalu zicea, aşta de la Ciuchici – „mă, zice, păi aşta pot să vă şi mintă pe voi, că voi ştişi de unde-i, din ce sat? Voi tăiaţi de pomană”. Şi până la urmă, ei ne-or adus grâu acasă, n-am avut probleme, ne-au miluit.

B.M.: Le-o fost milă de noi, că am ajuns să ne-arunce-n câmp acolo şi ne-or adus cu familii, cu copii, cu bătrâni, cu toţi. Noi am ţinut obiceiurile noastre de-acasă. Da ei, cu obiceruirile lor. Țineau porcu legat cu lanțu de gât şi cainii dezlegați. Veneau şi la noi la satu nou cainii, ca erau flămânci, nu le-o dat nici mâncare şi veneau acolo la noi şi se băgau în bordei să ne ia mâncarea. Ei erau față de noi mai înapoiați, nu știau să gătească, nu aveau mâncăruri aşa, să facă, ca la noi. Ei țineau şi iarna vacile aşa în grajd fără usi, în frig.

B.G.: Aveau ei acolo Balta aia între Dunăre şi Borcea... Astă a fost a lor, a lui particulari, pâna a nu veni noi. Acolo-i teren mare, pământ foarte bogat, acolo ziceau că-i grânaru României. Şi acolo ei or dus de primăvara animalele şi le-or adus toamna. Caii toţi i-or slobozit, or avut şi apă şi tot, nimeni n-o avut grija lor. Un pământ aşa de bun la ei; că or semănat primăvara porumb, bostani, lebenițe, pepeni şi-or făcut numai un bordei acolo, o casă, şi-or stat cu animalele. Da nu l-o săpat nimeni, nimic, n-o pus nimeni mâna pe nimic şi se făcea porumbu atâtă de mare şi bostani, lebenițe din alea, era plin. „Nu săpați aicea, că-i iarbă?” „- Nu, că bate soarele şi se uscă la rădacină...” Trebuia să fie acolo, pica udeală în fiecare noapte şi era răcoare, era ca ploaia, aşa era pe câmp, şi ziceau că astă ţine răcoare... Da pământu foarte gras, bun acolo, de-abia aflam câte-un bostan prin costreni, alea ierburii erau aşa, un fel de buruiană. Ei nu săpau nimic, semănuau şi gata şi făceau bordei acolo unde să stea cu vaca şi gata. Aveau pământ foarte bogat acolo! Duceau la piaţă şi vindeau.

Aveau bâlciu frumos ei la Călărași. Două săptămâni ținea. Noi acolo ne duceam să vedem. Aveau acolo tot felul de bunuri, toate bunătățile le duceau. La Sânta Marie era ziua mai faină, mai frumos acolo. Mergeau cu căruțele aranjate, cu cai cu zurgălai, cum zic ei, şi erau cărători din alea cu motoare, cu muzici la ele, cântau. Şi or fost expoziţii de animale, de tot felul de cereale. Aduceau şi gostaturile. Şi circu o fost şi de toate. Da-n ziua de Sânta Marie era închiderea, atunci o fost al mai frumos. Şi obisnuiau să se ducă, cum zic ei, la Obor, la târg. Ei se duc la restaurant, mănâncă. Cât o fi de scump o fi, da ei nu ţin atâtă! Dacă astazi are nuntă, mâine are nuntă, şi are acasă uuma două metri de porumb, îl vindea, ca să ducă la

nuntă, și luni își cumpăra. Nu-s ca noi, că nu mă duc, că nu am bani. Vinde tot, că la ei îi obiceiu că se duce tot satu la o nuntă, și neinvitați, se duc toți. Toată zona s-a adunat acolo, de prin tot județul ăla. Veneau și se perindau, se duceau acasă, iară veneau, iară cu căruțele. și de distractie, da și vindeau. Ne duceam și noi să vindem.

Ei se duc toamna, când e frig, la piața cu niște șlapi, așa, - era înghețat -, cu căldarea cu jări în mână, să nu-i fie frig. Mergea fumur după ei ca după popa din cădelniță. și pe o pană avea o traistă-n față, alta-n spate, acolo-i era bagajul și-n mână era canta aia cu jeru, ca să nu-i fie frig, și se duceau la piață pe jos, nu cu căruța, la piață la Călărași. Acolo o fost centru lor.

B.M.: Am avut 20 de ani terenu, fiecare grădină casei. Da ei nici nu semănau atâtea, ei cumpărau zarzavaturi din astea... nu prea semănau, n-am prea găsit noi nici semințe... **B.G.:** Acolo trebuie udat, și mare secetă și dacă nu se udă nu se face. Noi am arat când ne-am dus acolo și-am ales pîru să-l scoatem. și ei or venit, că de ce scoatem pîru, că fără el, nu facem nimic... „Păi cum nu?” „Asta ține – zice – umiditatea”, fiindcă la ei în fiecare noapte, cât a fi de cald, pică rouă și asta absoarbe, zice, și ține, nu lasă soarele să intre-n pământ. Pe urmă, noi l-am ales, o mers bine și unde-o fost ales. Numa ei așa or obișnuit, dar o fost bun unde-o fost lucrat.

Mai mult au luat ei de la noi, la mâncăruri, la animale, la semănături, la toate ei or luat după-aia exemplu de la noi. Pe la secție lucrali și ei cu noi. Erau care-or avut copii mulți și-or lucrat și copiii la cules de bumbac, la cîrnat (cîrnat de bumbac). Avea multe lucrări bumbacul. Acolo la Modelu se-aducea bumbacul la egrenat și mai era și la Ciulnița o stație.

B.G.: Când ne-am întors acasă, ea a rămas la Ciuchici, dar eu am plecat în '56... M-am angajat la orchestră, am cântat la torogotă. și în Bărăgan am cântat, am fost și la nunți în Bărăgan, că mai câștigam și acolo. Pai eu câștigam 300 de lei la lună și eu căpătam la o nună 300. M-am dus cu ei, cu de la ei, din satele vechi. Veneau căruța după mine acasă, dimineață, și să mă duc cu ei la nuntă. Că ei n-aveau instrumente de-astea de suflat. Aveau viori, acordeoane și lor le plăcea, se-auzea mai la distanță.

Că noi în primul an când ne-am dus acolo, ne-am strâns la mine acasă să facem o colindă pră dată... de... prin ziua de Ajun. și or venit și copii de ăștia la mine. Mai aveam un vecin care cânta cu acordeon și-am învățat să cântăm „O ce veste miminată”. și-am stat acolo de vorbă, și atuncea o venit un vecin de-al nostru care-o fost notar la noi la Ciuchici. „- Mă, zice, hai să-i facem o serenadă, să-i cântăm o colindă” – aveam un căpitan de la Ceortea. Ursu. O murit săracu acolo, o înghețat. și-o fost comandantul. Cercului aicea, militar. și, zice, hai să facem și lu ăsta o serenadă, pe colindă. Haida! Am plecat noaptea pe la 12 să cântăm o colindă. și noi am avut și câtiva acolo, vreo 6-7, și din Potoc am avut și din Dalboșeț, erau vreo două farnilii de pe la Ceortea, Nicolinț. și ne-am dus acolo cu un acordeon, o armonică, cu torogotă, ăia cu gura și-am cântat „O ce veste minunată”. și-o ieșit atuncea el plângând la noi și muierile lui toate încă acolo! Le-am cântat și zic, hai să mergem acasă. Or ieșit toti vecinii: Ori la noi nu veniți? Da, c-o fost ceva! ... În Ciuchici și acum se duce fanfara în colindă, trupe așa se fac, copii. și-atunci ne-am dus și i-am cântat și lui. Or venit veșinii, ei erau de la Ceortea, hai și la ei. și la noi să veniți! Or ieșit și nemții. La toată casa o trebuit să ne ducem și-am cântat de noaptea de la doisprezece, pâna mâine zi la amiază. Pâna-o trebuit să cântam la toate cășile, căte-au fost în sat. și când am venit înapoi, am cântat la ultimu, la unu de la noi de la Ciuchici. Am venit toti în trupă și o dată, de la miliție, ne face un milițian semn să ne ducem la ei. O, acu ni-s gata! Acu ăsta să vezi ce ne face, ne și închide! „Mă, zice, la tot satu ați cântat și la noi, nu. Hai să cântați și la noi”. și le-am cântat și lor. și-or scos și ei acolo o litra de vin, ce-or

avut, niște țuică. Era tare aşa distractiv. Şi zic: „Mă, toată noaptea v-am urmărit, v-am urmărit să vedem ce faceți. Cătăra de frumos s-o auzit, că noi plângem.” Era unu de prin Moldova, tare credincios, că ăla venea toată duminica, lua o litră de vin, venea acasă să-i cânt cu torogaata. Toată duminica venea milițianu ăla, Ilia îl chema, şi mama tot zicea către el: „Mă Ilie, cum să fac să mă duc şi eu la Banat?” „Eu nu te opresc, zicea el, da dacă o fi să te prindă ăştia te duc la Canal”. Aşa era atunci – care-or părăsit. Or fost de la noi doi, or stat un an la Canal. Or venit să vadă pe-acasă şi i-or prins şi i-or luat.

La colinda aia s-o auzit. O fost o vreme aşa de frumoasă, că la Crăciun se juca fotbal desculţ, în primul an, era cald. Şi s-o auzit torogaata pe satele alea, frumos. Şi-o întrebat, că ei or auzit un clarinet, ei aşa-i ziceau, şi s-o auzit aşa de frumos. Unde şede ăla? Şi după aia, când m-am dus eu la nuntă, am cântat cu nişte muzicanţi din Călăraşi. Ei or văzut, asta nu merge să cânte cu noi. „Ăsta-i saxofon?” „Nu-i, domnule, saxofon, îi torogaotă”. „Păi aşa sună.” „Aşa sună, da!” Şi-atunci am făcut şi noi trupă şi-am făcut şi noi horă ţărănească la Crăciun, cum s-o făcut la noi pe sate, afară, nu în cămin. Am făcut hora ţărănească şi-or venit toti copiii şi-or jucat horă, cum se joacă la noi. Ai noştri or mai adus de la Ostrov, de-acolo, nişte vin, or venit şi de la Sfat şi-or venit şi milişenii să vadă hora, cum îi în Banat. Ca nemţi, ei făceau fiecare sămbătă seara bal, da făceau la cămin. Aveau un Sfat acolo şi era o sală mai mare acolo, ca o sală de cămin. Şi ei făceau în fiecare sămbătă seara. Da noi am făcut numă la Crăciun, la sărbători. Şi-atunci au venit primarul şi milişenii de-acolo: Mă, zice, daca voi vreti, de ce să jucaţi în frig! Vă punem la dispoziţie şcoala, da, zice, îi mutam pe ei în sala şcolii, şi vă mutăm pe voi în cămin, că voi vi-s mai mulţi decât ei, nemţi. Ei tot or făcut până acum. Şi-am avut profesorul ăsta. Raia, care o fost de-aici... a ținut foarte mult, el s-o ocupat şi de ale noastre hori. Şi după aia am făcut. Mai aduceam şi răchie. Am cântat şi eu cu cei din satele vecni. După aia ne-am organizat şi noi cu deai din sat, cu un sărb, doi sărbi de pe-acolo erau... şi ne-am dus şi noi, fără ei. Aveam trei acordeoane şi eu cu taragot. Ne-or cam chemat ei. Ei jucau horde noastre frumos, cum cântam noi hore aşa jucau şi ei. Că ei or spus, aşa cum cântaţi la Banat! Nu mergem, că nu ştim să cântam! Cântaţi cum se cântă la Banat! Ei aveau şi muzică uşoară, dansau ei atuncea. La noi mai rar, la noi atunci horă, ardeleană, măzăriche, cum era. Le-am cântat, ei jucau în ritmu lor.

Am lucrat 3 ani la Doina Banatului... După aia asta s-a desfiinţat şi-am intrat la IRTA. Am mai cântat vreo 8 luni, am cântat la un restaurant, „Semenic”, acolo în Oraviţa. După aia m-am angajat la autobază la Oraviţa, că sindicatu voia să-şi facă o formărie, dar între timp nu s-o mai făcut. Da eu am cântat la nunţi, lucram în tură. Şi după aia am lucrat tot la ei, la IRTA, 28 de ani. După ce am lucrat la benzină, m-or trecut gestionar la magazia de piese şi-acolo am lucrat pâna am ieşit la pensie.

B.M.: În '59 am venit şi eu aici. Trei am a stat el aicea fără mine. A rămas mama-soacră acolo. Şi-or crescut fetele, or trebuit să meargă la şcoală. Şi-am intrat şi eu la Vinalcol. N-aveam pământ şi n-aveam nici cu ce să lucrăm. Calu l-am vândut acolo la Bărăgan, unu ne-o murit acolo la Bărăgan. Vacă am vândut-o. Erau şi cote. Nici care-or avut n-or putut să facă faţă. S-o făcut şi colectivu, atuncea între timp.

B.G.: Acuma am primit pământu. Ne-o scris 10 ha, atât ne-o dat. Nici nu puteam să lucrăm mai mult. Am cumpărat cal, căruţă. Am semănat 6 lanţe de grâu, 6 de porumb. Or împărţit oamenii din sat, că ingineru care-o fost tot ne-o-ncurcat şi ... Da o rămas şi neluat. N-are cine. La noi o fost pământ de-ajuns, că toata lumea o avut pământ. Atâta căt pot ei să lucre. Că tineretu-i plecat din sat. Numa ăi bătrâni. Eu mă duc zi la zi. Dar dacă ei vin numai de vinerea după-masă până sămbăta, aia nu-i agricultură.